

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük. XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Égész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytársaságban.

Megdermedt parlament.

A kinek magyar szíve van s nem tekintí az ország anyagi existenciája érdekében feltétlenül szükséges s már körünkre égett fontos teendőik halmazát, az a fajunkat mindig jellemző büszke önértékeléssel tekint a függetlenségi párt harcias frakciójának küzdelmére. Küzdeni a haza függetlenségeért, egyelőre magyar nyelvért, magyar vezényszóért, magyar szervezetért önálló hadseregünk részére: kétségtelenül szép, rokonszenves dolog. Ezt a magyar szív sugja. A politikus azonban gondolkodik, mérlegel, latolgatja a hasznát, a kárt egyaránt, fontolóra veszi a tényleges körülményeket s mindent összevetve döntő szavának súlyát nem meddő harcban fecsejri, hanem a közjó érdekében hasznosítja.

Nézzük a tényeket. A parlament immár háromnegyed év óta vitakodik, a függetlenségi párt obstruál érdemleges munka nélkül. Fontos kérdések várnak elintézésre. Hitelviszonyaink, magánjogunk és törvénykezésünk tüzetes reformot kíván. Megromlott gazdasági viszonyaink szanalása feltétlenül létkérdés s ennek szinte alapfeltétele vámügyünk

okos, körültekintő rendezése, mert hisz iparunk, kereskedelmünk s mezőgazdaságunk előbbrevitelének ez a szabályzó zsinórmértéke. Németországgal, Olaszországgal s a dunai államokkal kötött szerződéseink lejártak, Olaszországnak felmondattak, Németországnak pedig a legnagyobb valószínűség s az ujabban tett kijelentések szerint a megszavazott vámtarifát elejti, a szerződést felmondja s ujabban alku hiányában határozat következik be. A közös hadsereg szervezeteinek alkotmányos formában leendő rendszeresítésére a véderő-törvény megújítása alkalmával tág tér kínálkozik, a nemzeti követelések érvényesítése helyitt vihető keresztül, mert hisz soh' se feledjük, hogy csak ugy alkalmilag, öletszerűen, fülénél fogva előrangotott követelések rendszerint a jámbor óhaj keretén belül maradtak s rázkódtatás nélkül a vivmányok magasztalára nem kerültek. Az adminisztráció reformja, a választási reform épen az ellenzék érvényesülése érdekében felette kívánatos. A parlamentarizmus nálunk csak békóba vert kúlalak az abszolút igazságnak teljes hiányával, mert a számszerű többséget bíró pártfőlény az elavult választási törvény s a romboló hatá-

sában nem is értékelhető választási visszaélések által az uralmon levő mindenkori kormány rendelkezésére biztosítva van. Nagyon lényeges dolog a költségvetésnek idejében való letárgyalása, mert ez képezi teljes állami tevékenységünk törvényes keretét. Ezen kívül csak törvényen kívüli állapot uralkodhatik kárára gazdasági és kulturéletünknek s teherviselési képességünknek.

Ily hatalmas munka előtt megbontotta a tevékenység egymásutánját az ujonclétszám emelésére vonatkozó javaslat. Az ellenzék sorompóba lépett s a néppárt és függetlenségi párt vállvetett munkája most már a kormány hosszas huzavonájára s a passzív rezisztencia elvének kiküszöbölése után kormányváltozással eredményre vezetett, mert a kormány Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknek kijelentése szerint a katonai javaslatokat nem „egyelőre“, mint kezdetben, hanem „végkép“ visszavonta. A függetlenségi párt egy része, bár ez volt az alku szerinti bér, a mint ezt a miniszterelnök kijelentette. Kossuth és Barabás pedig meg nem cáfolta, sőt megerősítette, mégis folytatja az obstrukciót, öletszerűen nemzeti követeléssel áll elő s megakasztja vele az indemi-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Ámor a komédiában.

Vannak portékák, melyek a földről fölkéredzenek és kényesen, finnyásan, a kecske-lábakra nyujtott deszkákon hiszkodnak. A tizkrajcáros anyorórák láncostul, tükrök és harisnyák, fésűk és brossok, különféle gyöngyök: mindmegannyi exquisit tárgyak, a föléjük nyujtott ponyvák árnyékában. A siflis sátorok nem igen vásáros jelenségek; meg különös az is, hogy a sátoros méltóságra a sósbucik, kiflik és perecek és a gyerekeknek való cukros vásárihák, ritkán kereszkednek. Ezek is a földszinén a ponyván fürdenek a harapós porban, mint afféle parasztgyerekek, a kik egészségesek, mint a kővécs.

En úgy szeretem az effajta igazi vásárt! Mert az ember igazán ember itten. Megmutatja magát kívül-belül; leránt magáról mindent, a mibe lelkét beleburkolta: „ha tudni akarod, ki vagyok? most nézz meg, ez vagyok-e!“ A szenvedélyeknek, a bűnöknek és az erényeknek meztelessége, a mely a szépitgetésről megfélemedezik. Mint az őseimberek, a kiknek nem jut eszükbe körülkötni ágyékukat.

A ravasz ember itt igazán ravasz, a szelid, igazi szelid; a zsidó igazi zsidó, a furiangos, meg a jámbor, meg a mamlasz paraszt igazán az, a mi. Azok az álszenteskedő arcok, melyek a templom levegőjében hosszúra nyulnak, azok itt gigómbolyódnak. A kezeknek, a lábaknak azok a szécsés, nagyarányú mozdulatai itt igazak, mint a kétszerkettő. . . . Még a csonka testű, öregszemű-olvasós köldös is, a ki ritmikus, ordításos

dallammal fűszerezi a vásáros zajt, még az sem tud igazán ravasz lenni, ha ravasz. A nyakába akasztott tarisznyája mögött oly ügyetlenül húz nagyokat a pálinkás üvegéből, hogy csak a vak nem látja. A mellette elhaladó jóképű parasztok röhintenek is rajta jókat, de azért csak belepoty-tyantják kalapjába a krajcárjukat. . . . Neki szánták! Ha nekem hatalmamban volna, megváltoztatnám azt a mondatot, hogy borban az igazság, vagy legalább is hozzá tenném: meg a vásárbán.

De nini! elesavarogtam. Azt az Ámort és nem tudom mit! akár letörülhetném az íráson tetejéről. Ugy ám, csakhogy ezek a vásáros mindenségek egy kicsiket legalább is hozzátartoznak. Most akarok majd okkal-móddal ráterni.

A mi falunkban volt egy valaki becsületes legény. Fekete bajszos és parázs, fekete szemű legény. De ez a nagy csacsi! fekete parázsos szemét nem tudta értékesíteni. Épen mikor nem kellett volna, akkor sütötte le, így aztán megtörtént, hogy senki leányka nem tudott beleakadni, unszolták otthon, bizgatták, mert már házasuló sorban volt, de hát hiába! Épen úgy tett, mint a ki gyémántját eldugja és nem téteti foglalásba, hogy az ujján ékeskedjék. Mert mondom, szép forma, parázsszemű volt a mi legényünk. Ha katonának jó, akkor nem lehet olyan aljaforma. Az igaz, hogy nem szolgált (ott majd talán neképődörített volna!). mert kimentették, mint család-föntartót. Az apja elnyomorodott, mitől mitől sem! nem tudom; egy két öcsce meg kiseded forma volt, nem dolog alá való.

A faluban valamelyik leány — nagy impozitor! — azt találta mondani: olyan, mint az „Isten-báránya“ az a Marci! . . . A többiek rajta kaptak és azzal bizonyították, hogy igaz is, iszen, mindig olyan szeineked forma! . . .

Furcsa természet ez a leánytermészet! Dehogy a szerelem vak, dehogy! A fiatal szív a furcsa. Olyan legények kapkodták el a mi Marcinék elől (hogy el ne feledjem: ez a legény neve) a legszebb leányokat, hogy se szépség dolgában, se külömben, egy sem léphetett még az árnyékába sem. Hát aztán ez mitől van? Nem a leány furcsaság? Szeretik a hitelkedést, a hazudozást, azt kívánják, hogy simogató szókkal nyalogassák őket körül, a ki meg ezt nem teszi, arra azt mondják, hogy fajankó. Annyi mindent megsejt az a leány-szív! Nem is tudom, hogy nem sejtették meg, hogy mindezt a Marci is megtenné, csak kezdeni nem bírja. Csak egy leány, a kit szereti tudna, csak a kis ujjával bökné is meg, hogy: no Marci! Majd ugyan neki indult volna a Marci is. Csak az volt a hibája, hogy nem mert, nem birt kezdeni, hanem a helyett mindig olyan szótalan formán somfordált és a hógyn montam, a szép szeméit meg a szivarja végen nyugtatta. Az Isten-adta, ha leányval állt szemben, úgy rakosgatta a kezét, mintha köcsönbe kapta volna és nem találna helyét.

Épenséggel nem voltak jómóduak ezek a Marciék: olyan se zsöllér, se gazdaféle. Nem anynyira a föld, mint az igyekezet tartotta őket fönt. Tudták a pénzt forgatni, főleg mióta ez a szomszód városunk a vásároknak nekiereszkedett. . . . Egy kis marhaféle, egy kis disznó csak be-beballagot a vásárra és vagy pénzült került haza, vagy már ugyanott valamelyes szerencsa révén több erő fajtával cserélődött fel. Hát még ha az a Marci igazán vásárosfajta ember lett volna, ez is, az is, a kik olyan könnyen szegre akasztják a tizparancsolatot; leesküszik hitüket-lelküket és átkot átkra döntenek, arra a kontóra, hogy majd helyre topolják itthon a templomban! . . . A Marci, ez olyan kimelelesen kínálgatta mindig

Mai lapunk 4 oldal.

tás letárgyalását s gátat vet bizonytalan időre a parlamenti munkásságnak. Ez utóbbi így nem maradhat, míg az előbbi néhány hónap múlva a véderő javaslat tárgyalása folyamán az ellenzék egyesített munkásságával vihető csak ki.

Most tűnik csak ki a néppárt állásfoglalásának helyessége. Tiszta, komoly számítás, körültekintő előrelátás jellemezte magatartását az ujonclétszám felemelésére vonatkozó javaslattal szemben. Ellenkezte a nép, a haza érdekében. A küzdelem nem volt eredménytelen, a kormány visszavonta a javaslatot. Tovább nem ment, mert nem látta elérkezettnek az idejét, szabad teret engedett tehát a Ház munkásságának, melyre a fentebb vázolt több irányban égető szükség van.

A politikai helyzet a kormányváltás óta nem változott. Teljes bizonytalanság, még mindig ex-lexes állapot, bomlás. És mindez csak egyet eredményezhet: az eddiginél még nagyobb gazdasági visszaesést. Munkával kellene előbbre haladni s nem obstrukcióval a télienség kátyujába vergődni. Ellőbbre kellene vinni az ország helyzetét annyira, hogy Ausztriától függetlenül a legintenzívebb gazdasági és szociális belpolitikáit kellene követelnünk, hogy a nemzetet konzerváljuk s az állam fenntartására erőssé, életképesse tegyük. Ezt a jelenlegi obstrukcióval elérni nem fogják. Ez az, a mit megszívlelni fontos hazafiai kötelesség.

UJDONSÁGOK.

— **A pápa betegsége.** Óráról-órára aggasztóbb hírek érkeznek Rómából. Fiúi szeretetünk imára készlet, mert oly férfiú távozik a pápai trónról, a kit a Gondviselés azért küldött, hogy emberfeletti tevékenységgel, rendületlen hittel,

a portékáját egynegyedrészen dicsérette, háromnegyedrészen pedig az Istenre hagyta. Pedig az apja minden vásáros alkalommal mondta ám: — Aztán Marci, ne légy ám olyan igen personiás! . . . forgasd magad! . . .

Egyszer kis vöröstarka üszőt nevelték. Úgy mondják, szép kis állat volt: fehér orru, fehér csülkü, divatos fajta. Szép kis fiat vetett olyanformán, hogy a szentivännapi vásárra el lehetett a borjut választani. Ilyenkor nagy keletje van a fejős marháknak, azért az apja biztatgatta a legényt. — Hajtsd be Marci! tudod, hogy most kél a tőgy!

Hát Marci behajtotta. Már mikor a sokadalomban gobáncolt vele, már akkor jobbra is, balra is kérdezték: mi az ára? . . . rugós-e? . . . mennyi idős? . . . meg ez, meg az. Alig győzött a Marci felelni. Azonban pedig vitte a legényt a vásáros áradat marhástól. . . Bizony időbe került, mire helyre verekedett. És annyivá lett a Marci, mire a korláthoz jutott a marhavásárra, hogy ott már nekibátorodva harminc forinttal is fölébb fogta, mint a város elején. Iszen tüled-hozzad, mindenki kerülgötte. Így is alig volt érdemes a helypénzt lefűzetni, hamarosan „fűtöttek” egvalakivel, meg lett az alku. Szép fekete szemű megvillantak a legénynek, mikor zsebre csuszatták a pénzt. Vett volna nyomban helyette, de hát vevő szándékkal — hacsak nem muszáj — akkor legyen az ember, ha olcsó a marha. Így hát a Marci, jobban csak a szemét hizlalva, bujkált az állatok között: ezt, azt végig tapogatta, össze-vissza mustárta és csak úgy, hogy szójon valamit, kérdezte: „Mi az ára? . . . Hát legutoljára? . . .”

(Vége köv.)

soha kétségbe nem eső buzgalommal, lankadlan kitartással, fényes lángelmével megküzdjön a folyton fegyverkezéssel ellenfelel s lefegyverezze, lebilincselje azokat, a kik csak a nyers és durva erőszak eszközeivel kezükben halált és pusztulást kiáltanak mindenre, a mi nem kedvük szerint való. A legutóbbi távirati jelentés szerint már csak órák kérdése az élet-halál végtusája. Az agg pápa szellemi rugékonysága, hatalmas akaratereje testi erejével együtt percről-perce fogy s a katasztrófa elkerülhetlen. Sőt a legvalószínűbb, hogy midőn e sorokat írjuk, már csak a porladó test a földé, a nagy lélek már az égbe tört, oda, a hová vágyódott, el a szebb, a boldogabb, örökös hazába, a hol nincsen sár, nincsen mocok, a hol nem ütötte fel tanyáját az egyenetlenkedés. Ott az Atya és Fiu közelében túlvilági boldogságban lesz a hatalmas világegyedelmének igazán boldog.

A tegnapi esti jelentések szerint a pápa, bár gyengesége rohamosan fokozódik, még mindig eszméleténél van. Halálsejtemen vesz rajta erőt s halvány mosoly ült tekintetén, midőn környezetéhez így szólt: Szeretek valamennyieteket, de már fáradt vagyok és örömmel búcsúzom el a világtól. Kedden este hívatta a titkárait, msgré Angelit és azt mondta neki, hogy sajnálja, hogy az általa különösen tisztelt karmelhegyi Szűz Mária tiszteletére — kinek képét állandóan mellén hordja — tartandó, 8-án kezdődő novénát nem nyithatja meg, mert holnap (8-án) meg fog halni. Bár a titkár igyekezett a pápát arról meggyőzni, hogy sejtelve, tekintve állapotát, alaptalan, a Szentatya megmaradt véleményén, elhallgatott s magába tért. Utolsó órái egy fényes, szép pálya szép befejezése. Imádkozzunk Szentatyánkért!

— **Athelyezés.** Még jóformán be sem hantolták boldogult *Kozma* tealkönyvvezető sírját, az állást, melyre a helybeli törvényszék tisztikarából is sokan aspiráltak, már betöltötték. Az igazságügyminiszter ugyanis *Ferczy* Kálmán komáromi tealkönyvvezetőt a székesfehérvári törvényszékhez, továbbá *Tury* József duna-adonyi betétszerkesztő irtokot a rendes irtokok létszámában az egri járásbírószághoz helyezte át.

— **Városi közigazgatás.** Székesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága a nyári évszaknak megfelelően csak egy feléből harmadából jelent meg a tegnapi ülésen, melyen *Fidél* Pál báró főispán elnököl. A közigazgatás általános menetéről tett polgármesteri jelentés után a rendőrség jelentése olvastott fel, mely a bünygyi krónika után a szociálisták működéséről számol be rövid vázlatban. Mint a szociális mozgalmakban fontos esemény emeltetik ki, hogy Pintér Károly helybeli és Malasits Géza budapesti lakos szaktársak ellen a miniszterelnök s a magyar képviselőház ellen intézett sértő kirohanása miatt bünygyi feljelentés tétett. — Tóth István főgyőző ezután bemutatja az orthodox hitközség jelentését, mely szerint Schweiger Herman rabbi távoztával a hitközségi anyakönyvi hivatal Weisz Károly hitközségi elnök vezeti. Igaz ugyan, hogy az 1894. évi anyakönyvi törvények életbeléptetése után a felekezetek által vezetett anyakönyvek okiratok alapját nem képezhetik, hatósági hitelességgel nem bírnak, a korábbi időre vonatkozólag még mindig ily értéküknek tekintendők s így az ottani anyakönyvvezetésre vonatkozólag a korábbi rendelkezések a törvény életbeléptetése után is épségben hagytak. Az e tárgyban 1885-ben kiadott miniszteri rendelet szerint a zsidónál csak az lehet anyakönyvvezető, a ki rabbi vagy rabbi-helyettes, továbbá a ki 4 közép vagy 4 polgári iskolát végzett értelmű ember. A közigazgatási bizottság tudomásul veszi Weisz Károly anyakönyvvezetői működését, bár okmányokkal nincs igazolva a rendeletnek megfelelő minősültség, felhívja azonban a hitközséget, hogy a törvényerejű rendelkezésnek megfelelően az üresedéstől számított 6 hónap alatt az anyakönyvvezetői állást töltsé be, a választás eredményét a bizottsághoz bejelentvén a megválasztott anyakönyvvezető kvalifikációját okmányokkal igazolja.

— Véleményünk szerint az elintézésnek ez a módja

törvényesnek nem mondható, mert épen a törvényt figyelmen kívül hagyva bizottság feljogosítva nincs. — Dr. Eisenbarth Károly biz. tag egyik ülésen panaszként említette fel, hogy április hó 4-én a reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott s a II. oszt. kupék annyira tönve voltak, hogy Budapestig többet magával állni volt kénytelen. E panasz tárgyában a vizsgálat megindítatván, az igazgatóság tényállásként megállapította, hogy a jelzett időben a II. osztályon 62 személyre volt hely s csak 49 jegy adatott ki s így a túltöltöttség az elhelyezés körül felmerült körülmények hiányának következménye lehetett. Epen ezért utasította a főnökséget hogy jövőre, nagyobb gondossággal járjanak el.

Dr. *Bierbauer* Viktor főorvos a mult hó közegészségügyi állapotáról teszi meg jelentését. E szerint a város közegészsége jobb volt, mint május hónapban. Mert míg a járványserző vörheny májusban 18, júniusban csak 6 halálzást követelt. Junius 5-én járványbizottság alakult, mely július 1-én megszűnt. Úralkodó megbetegedés a vörhenyen kívül, a tüdő és légutaknak hirtűros és lobos bántalmái, a kanyaró és a csecsemők béhurutja volt. Született 89. Ebből fi 47, nő 42, ikerpár 2, hármas 1 — Elhalt 80 és ezekből fi 44, nő 36. Ezekből 7 éven alul volt törvényes fi 12, nő 27 törvénytelen fi 1, nő 1. Nevezetesebb halálokok: veleszületett gyengeség 6, görcs 3, gyermekaszály 1, béhurut 8, vörheny 6, tytus 1, tüdőlob 10, tüdővész 11. (május hónapban 22, guta 1, vízkór 2, elmebaj 2, aggkór 6, üngylikóroság 4. A Szent György kórház 17 halottja közül 5 volt fehérvári. A vörheny állása a következő volt: Maradt június 1-re 1 fiu, 2 nő, 17 gyermek. Szaporodott 3 fiu, 2 nő, 31 gyermek. Elhalt 1 nő, 5 gyermek, maradt ápolásra 12 gyermek. Ezekből 7 járványkórházi, 5 városi beteg. Járványkórházban maradt 1, felvetett 11, elbocsájtott 4, elhalt 1. Maradt 7. Az ápolási napok száma 190. Ugyanekkor jelent a főorvos, hogy jelenleg 12 vörheny beteg van ápolás alatt: ezek közül 8 a járványkórházban, 4 pedig gondos elköltöttséssel szüleinek lakásán gyógykezeltetik.

A pénzügyigazgatóság általános jelentése szerint a kincstári követelés a mult évi hátralékkal együtt 1045035 k. volt, ebből befolyt június havában 873034 k., hátralék a hó végén 172271 k. A pénzügyigazgatóság előterjesztése után a józan jogi felfogásnak megfelelő határozatot hozott a bizottság Hauszner Ferenc palotai-utcai lakos ügyében. Nevezett ugyanis hazának egy lakasa után adóelengedést kért, mert a lakásban egy volt lakójának biztosítékképp visszatartott néhány butordarabja áll, a jelzett lakás után házbért nem kap. A hatóság részéről kiküldött bizottság is ugyanigy állapította meg a tényállást, ennek dacára azonban a pénzügyigazgatóság a házbérvédelmi adó elengedését megtagadja a törvény szövegének szó szerinti értelmezése alapján. E szerint ugyanis a lakrész csak akkor nem esik adó alá, ha „üres”. Így tehát ha valaki egy üres lakásba véletlenül beletesz egy garasos pipaszirt, a pénzügyigazgatóság gyönyörű felfogása szerint az már „üres”-nek nem mondható s adó alá esik. Persze a bizottság ezt a fejtetőre esett törvénymagyarázatot nem tette magáévá s a felebbezés folytán odakerült ügyben a kérelmező javára döntött.

A többi szakreferensek jelentései tudomásu vétetvén az ülés 11 óra után véget ért.

— **Bírói vizsga.** Dr. *Borsos* Endre és *Iga*: Gusztáv törvényszéki aljegyzők a bírói vizsgát sikeresen letették Budapesten.

— **Az adózott polgárság figyelmébe.** A városi hatóság a következő hirdetményt tette közzé: A folyó 1903. évre a föld és házbéradó után esedékes általános jövedelmi pótdadó kivételével, ezen tételeket magukban foglaló lajstromok a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban f. hó 13-ig közszemlére kitéve lesznek, hol azok a délelőtti hivatalos órák alatt mindenki által betekinthetők. A sérelmes kivétel ellen azok, kik ezen adónemet már előzőleg is fizették, a lajstrom kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezen adót első ízben fizetik, ennek kézi adókönyvecskéjökbe történt bejegyzést követő 15 nap alatt a városi közigazgatási bizottsághoz címzett felszólamlásaiikat a városi hatóságnál annál is inkább adják be, mert az elkészítés beadottak figyelembe vételni nem fognak.

— **A miniszterelnök hivatalos értesítése.**

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök hivatalosan értesítette a törvényhatóságokat a kormány megalkulásáról. Ugyanekkor Kolozsváry Dezso honvédelmi miniszter is értesíti a törvényhatóságokat arról, hogy tárcája vezetését átvette, Fejérváry Géza báró pedig arról, hogy végre-valahára elhagyta a miniszteri bársonyszéket. A törvényhatóságok természetesen ezt a nagy dolgot „egyszerűen” tudomásul veszik, Fejérváry távozását pedig örömmel látják, sőt megjegyzzük, hogy sokkal nagyobb lett volna az öröm, ha már éveket ezelőtt távozott volna. Szerencsés utat! — Bécs felé. Oda való!

— **Tanítók gazdasági szakoktatása.** A földmívelésügyi miniszter a gazdasági ismétlő-iskolák vezetésére hivatott néptanítók gazdasági kiképzése céljából folyó évi július hó 13-tól augusztus hó 15-ig az adai, algói, csákvári, békéscsabai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karcagi, kecskeméti, lugosi, szerbnyagyszentmiklósi, rimaszombati, szabadkai, szentimrei és a pápai földmívelésiskolában 20—20, összesen 480 néptanító számára négyhetes gazdasági tanfolyamokat rendez. A négyhetes tanfolyam tartamára minden felvett néptanító 100 korona általánosan részesül.

— **Egyesületi közgyűlés.** A kereskedő ifjak egyesülete f. hó 12-én délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését az egyesület helyiségében.

— **Öreg ember nem vén ember.**

Bolondos kis historiáival van tele a palotaváros. Hogy-hogy nem, de megesejt, hogy egy 20 éves boldog családi életet rombol szét a szerelem. A dolog pedig úgy történt, hogy egy 73 éves, forró szívű ember megszöktetett egy husz éves házas, mégis csak 37 esztendő menyecskét, a ki eléggé tüzzel pattant ahhoz, hogy egy újból kezdett szerelmi idill Rómeójának ügyes Juliája legyen. E. S. jómódú iparos néhány nappal ezelőtt azon vette magát észre, hogy az élete párja az oldala mellől meglepett. Ugyanekkor a műhely egy öreg butoradárjának is hullt helye maradt. L. A. ugyanis, a kinek aléta vállait 73 esztendő nyonyja, évtizedeken át vasuti napszámos volt s aztán mintegy félvéssel ezelőtt visszatért a mesterségéhez s E. S. műhelyében segédként dolgozott. Szemet vetett már régebben a helyre menyecskére s tekintete nem is hagyta hidegen, mert lángra lobbantotta a 20 esztendő asszonyi szívet, mely a 37 év dacára is hevesebben kezdett dobogni, mint valaha. A platói gyönyörtűséggel azonban nem elégedtek meg. Addig sugdóztak, tervezgettek észrevétlenül, míg vegre kifűzték a tervet s kölcsönösen megbarátkoztak a szűkös gondolatával. Úgy is lett. Néhány nappal ezelőtt eltűnt a háznak szemé-fénye, vele együtt az élet élemedett harcosa s ha a köznyelv nyelve igazat mond, eltűnt a szerelmespárral együtt E. S. urnak egy csomó bankója is. Valószínűleg ez utóbbi bántja a megcsalt férjet legjobban, de ez sem bánthatja valami nagyon, mert meg a hatóság-nak sincs tudomása az esetről. Kár is volna, hogy E. S. a fejt is törje miattuk, az ilyen asszony nem érdemli meg az aggodalmat. A szerelmes pár hulléte eddig ismeretlen.

— **Fűzfatelepek létesítése.** A fejmegyei gazdasági egyesület kezdeményezésére a földmívelésügyi miniszter hajlandó Pátka és Polgárdi községekben a létesítendő s egyenként 1200 □ öl fűzfatelep ültetését oly módon elősegíteni, hogy a kijelölt terület megforgatására (a mi még ez év őszén volna eszükséges) egyenként 75 k. segélyt és a jövő év tavaszán eszükséglendő ültetésre egyenként 37500 drb. nemes fűz-dugványt adományoz. A községek a közel jövőben határoznak e tárgyban s ha a földforgatás befejezést nyer, a földmívelésügyi miniszter szakközege a forgatási költségek kiutalása tárgyában intézkedik s egyidejűleg az ültetésre vonatkozó további utbaigazítást megadja.

— **Kocsi-garambol.** Tánocs Imre budal-uti lakos, hentesmester panaszt emelt Németh János Smor-utcai pékmester kocsija ellen, mert ez állítólag vigyázatlan hajtás következtében kocsijának hajtott s a lova nyakbénulást szenvedett. A kihágási eljárás során a kártérítési igény tárgyában is dönt a kapitányság.

— **Tolvaj segéd.** F. hó 7-én délután fényes nappal rejtélyes módon tűnt el a Grósz József és fia cég üzleti pénzes főkönyvű 425 k. készpénz. A tulajdonos ugyanis a délutáni órákban az üzlet hátsó részében levő pultra lefeküdt, ott elaludt s mikor felébredt, a pénzesládok, melyen a kulcsot rajfeljettette, üressen találta. A károsult fejelentésére a rendőrség megindította a nyomozást s az üzletben tartózkodó Ungár Miklós 19 éves, dományóci illetőségű segédét és Erdősi István mindenest biztos őrizet alá vette, egyidejűleg azonban a vizsgálatot más irányban is vezette. A gyanu Ungárt terhelte leginkább és nem is aaptalanul. Míg ugyanis ő válligt tagadta a terhére rótt cselekményt, Liszt Ferenc biztos házkutatást tartott Halter 5. sz. alatti lakásán s a kályha vasrostelya alatt egy harisnyában megtalálta a lopott pénzt hiánytalanul. Ungár most már nem tagadhatott, tettét beismerte, okul pedig örökös pénzzavarát hozta fel. A rendőrség tegnap átadta a vizsgálóbírónak a tolvaj segédét, a ki azonban ut szabadlábba helyeztetett s így kilátás van arra, hogy a tárgyalás alkalmával bittal üthetik a nyomát, mert végre is csak annyit állapíthatnak meg, hogy a tartózkodási helye ismeretlen.

— **A rácalmási hajó-állomás.** A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a rácalmási megállóhelynél foganasítandó kótrási munkálatok miatt ezen megállóhelyet f. hó 12-én további intézkedésig az összefoglalomra nevezve berekesztii.

— **A Schützer-féle szappanfőző-telep,** mely az Ősz-utcában onja álltat, most a nyári idő beálltával felette sok kellemetlen perect szerez a környékbeli lakosoknak, a hatóság pedig már teljes letett a telep áthelyezésének gondolatáról. A szomszédos érdekelttség azonban nem hagyja abba az ellenakciót s folytatja a harcot annyival is inkább, mert most olyantéle hírek keringenek, hogy Schützernek semmiméző telepengedélye sincsen. Akár 1884 előtt — az újpártörvény ekkor lépett életbe — akár 1884 után kezdte meg Schützer az ipar gyakorlását, engedélyre szükségse volt. Vagy megvan az engedélye vagy nincs. Ha nincs, mindenesetre jó lesz, ha a hatóság is tüzetesen utánanéz s a kutatás eredményéhez képest intézkedik s ha másképp nem lehet, kisa-játítás után kell a telepet a város közepéről eltávolítani, mint a hogy ezt egy helyszíni szemle alkalmával már javaslatba hozta egy bizottság. Épen az a csodálatos, hogy már a hatóság is belátta ennek az állapotnak tarthatatlanságát s a telepnek a város belterületéről leendő kihelyezés iránti eljárás folyamatba tétele még mindig késik. A Draskóczy-féle szappanfőző telep bár kevésbé sürdlen lakott területen volt, nem volt meghagyható a régi helyen, ez pedig közegészségügyünk szegényére még mindig rongálja a környék lakó-sainak szaglő érzékét. A ki nem hiszi szavainkat, nem méltányolja az érdekeltkelet jogos felháborodását, menjen el egy-egy melegebb napon a jelzett ház előtt s meggyőződést szerezhet magának.

— **Szengáz-mérgezés.** Bohócky István Sziget u. 10. sz. alatti lakosnak hasonnevű 17 éves fia Szabó Ferenc kőművesnél tolt be szerepét inasi méltóságban. Tegnap a Hanvassy-féle házban, Berényi Mór volt bolthelyiségben dolgozott, a hol kályhák segítségével mesterségesen szárítják az ujonan épített falakat. A fiu itt család s szengázmergezesnek lett volna áldozata, ha ideje-korán észre nem veszik. A mentők eszméletlen állapotban szállították szüleinek lakására.

— **Egy kiváló jó Búzdorfer-féle zongora eladó.** Újv. Walper Mihálynének Zöldfa u. 2. sz.

— **A ki a Jakabokat lopta.** Említettük már, hogy Nagy Mari deághi származású cselédeány Schützer Jakab, Melzer Jakab s Steinherz Jakab helybeli lakosoknál szolgált s mindegyiket meglapta. A két előbbi nem kívánta a leány megbüntetését, a Steinherz kárára elkövetett lopás pedig a leány tagadásá folytán nem lévén beigazolható, az enyves kezű cseléd szabadon bo-

csájatott. Steinherzek ekkor jöttek rá, hogy a korábbi bejelentés után vették észre egyebé fehérméző hiányát is. A reidőrség újra nyomozni kezdett ez ügyben s megállapította, hogy a lopott tárgyak a leány szeretőjénél, a Gajdon Demeter szolgálatában levő Vörös Gyula kovácslegényénél vannak. A leány ekkor beismerte bűnét s ezt büntetni a bíróság lesz hivatva.

— **A biciska.** Régi újság, új régiség, hogy a magyar embernek legkedvesebb legyvere a divatját multa fokes után a biciska. Ezt igazolja az alábbi 3 eset is. Németh István pákozdi lakos már hetek óta szalmaözeveg, elhagyta az aszszony, visszament az apjához, a falu népe persze nyelvére vette a megszégyenített embert, a ki e feletti elkeseredettségében vasárnap alaposan be-ruggott s így állított be az apósának, Bérés Tóth Józsefnek a portájára. A fogadtatás nem volt szíves, sőt az após egyenesen kérdőre vont a ve-jét, hogy mit keres nála késő este. Németh ha-ragjában biciskát rántott elő s előbb apósát, majd a segélyre siető anyóst szurta meg több helyen. A súlyosan, de nem életveszélyesen sebesült háza-párt gyógykezelés alá vették, Némethet pedig a csendőrség letartóztatta. — A másik eset is a biciska hatalma mellett tanuskodik. Molnár István sárosi lakos betyár-virtuskodása miatt a falu rossza címre lett érdemessé s most, hogy embe-rére akadt, senki sem sajnálja. F. hó 6-án a sárosi koremsa nótaszóval volt tele. Molnár is a koremsahűsök szerepét vitte s alig lépett be közzük Boda István, rögtön kötekedni kezdett vele. Boda nem engedett a jussából, nem tűrte a piszkot, hanem vért eresztett érte. Biciskához folyamodott mérgében s néhány szurással élén-mította Molnárt nem ugyan örökre, de legalább néhány hétre. A véres esemény folytatása a tör-vényszék előtt következik. — A biciskalaton: bizonyítéka a harmadik eset is. Vasárnap éjjel a csóóri bucsu alkalmával előzetes szóváltásból ki-folyolag Pintér András csóóri legény fejét üveggel beütöttek, vállán és hátán pedig három helyen is biciskával megszurkálták s ezáltal rajta dr. Adler József körorvos szakvéleménye szerint 14 nap alatt gyógyuló sebet ejtettek. A csendőrök meg-indították a nyomozást s megállapították, hogy a tettesek Gál István, Szekeres János és Nagy P. János csóóri legények.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkeres-kedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bünulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Piaci árak:

1903. évi július hó 8-án.

Buza	14.—14.40.
Rozs	11.40—11.60.
Arpa	11.—12.—
Zab	11.40—11.60.
Teugetri	14.—16.—

Egyről-másról.

Nagyon jól tudjuk, hogy a rózsáskerti gőz-, kád- és hidegfürdőknek Szekesfejérvár szab. kir. város a birtokos tulajdonosa. Azt is tudjuk, hogy a városnak vannak olyan ingatlanai, főleg épü-letei, a melyekbe beelőt egy csomó ezresi a nél-kül, hogy értékesíteni tudná. Az épületek hasz-nálatlan állapotban hirdetik a város helytelen gazdasági politikáját. De azt nagyon kevesen tudják, pedig városatyáink szives érdeklődése erre is kiterjedhetne, hogy a rózsáskerti fürdővállalat nemcsak hogy nem jövedelmez, hanem még rá is kell fizetni. Természetes. Hisz oly messze van a várostól, hogy a gőz- és kádfürdő állandó el-látása felesleges, hisz hónapok mulnak el a nél-kül, hogy valaki — főleg esős, rossz időjárás esetén — felkeressen a fürdőházat. Ez nagy baj, de ha akad egy-két hetes szeszója a fürdőnek, akkor meg a kut nem ad bőséges vizet s előlly

már az idén is az az eset, hogy nagynehezen akadt néhány fürdő-vendég, de nem volt elegendő víz. Szó is esett arról az írástudók és szakírók között s Winkler Vilmos főmérnök úgy véli megoldhatónak a kérdést, hogy éjjelenként meg kell furni a kútát s ezzel aztán segítve van a vízhiányon. Mások szerint azonban nem is a kút okozza a vízhiányt, hanem a fürdőházak, illetve a berendezésnek nagyon is elhibázott építése. A rózsás-kertű fürdő-kádak ugyanis háromszorta nagyobbak a normális fürdő-kádaknál s annyi vizet felemésztenek, hogy ily berendezés mellett a jó-vedelmezőség lehetősége is ki van zárva. Polczér Péter gazdasági tanácsos nem is habozott kijelenteni: a fürdő-kádakat bármilyen módon kisebbre kell venni. Ez pedig azt jelenti, hogy a fürdő ismét belekerül néhány ezer koronába. Szóval haladunk?

Két napon át kellemetlen hűvös eső permetezett. Ezt megelőzőleg azonban rekkenő hőség elől menekült ember-állat hűvös odujába. Erre az időre esik megfigyelésünk is s valóban százanandó sorsban látjuk rendőregénységünket. Nehéz csizma, feszes posztó ruha kánikulában is. Esztelenység. Kinszenvedés ez a viselet, tudja azt a törvényhatóságnak minden vezető férfia s a bajon nem segítenek. Az alsó ruha minden tulajdon nélkül mondva lerothad rendőreink testéről. És ha még megemlíthjük azt is, hogy a rendőrszoba határozottan polceivá válik, akkor egy cseppet sem csodálkozhatunk azon, hogy a rendőregénység kétharmad része örökösön betegséggel küzd s időnap előtt kidől a hámból. Amde ha nem tévedünk, a nyári ruha kérdésében már döntött a törvényhatóság, azt azonban bajos volna megmondani, hogy a közgyűlési határozatot miért nem fogadtatja a hatóság. A kézbesítők, tisztiszolgák már pantallóban járnak közgyűlési határozat nélkül, a tulajdonképeni rendőrök pedig még mindig feszes ruhában, csizmában járnak a közgyűlési határozat dacára is. Ugyan-ugyan mikor gondolnak már egyszer a városnak ezen robotmunkásaira? Megérdemelnék, sőt már rég meg is érdemelték, hogy velük szemben is éreztesse a modern kornak annyira hangzatosított humanizmusát.

A szolgabírói hivatal néhány hét előtt a vármegyeházában nyert elhelyezést. Nincs benne köszönet. A segítségnyújtó holmiféle tyukó-lakban s hivatalnak keresztelt kamrákban dolgozik. Tessék elképzelni, két irnok dolgozik egy olyan helyiségben, melynek egy ablak ad viláosságot, az is zárt folyosóra néz. De eltekintve az irodai helyiség minőségétől, a jogkereső közönség érdekeit teljesen figyelmen kívül hagyják a szolgabírói hivatal elhelyezésénél. A régi fogházfelügyelői lakást változtatták át hivatali s ha egy szegény falusi paraszt akarja felkeresni a hivatalt, hát a keresésben bele is bolondulhat. A bajon pedig könnyen lehetne segíteni. A vármegyeház baltárnánánál van egy kis udvar s azon egy örökké zárva tartott kapu. Csináljanak erre a nagy kapura egy kis ajtót. A hivatali-jelző tábla függesztessék erre a kapura s a közönség a kapun át rövid uton könnyű szerrel juthat a szolgabírói hivatalhoz. Ettől eltekintve is a helyzet nagyon is komikus. A vármegye törvényhatósági bizottsága a legszebb irodahelyiségeket pottom bérért átengedte az állami hivatalok részére, a saját hivatalát pedig így helyezi el. Hogy udvariasság-e ez vagy más, nem lehet tudni.

IRODALOM.

Az Oktató Népkönyvtár tanulságos népies folyóirat július—augusztus száma a következő érdekes tartalommal jelent meg:

1. *Mozsik*, Mint Isten akarja (vers), Pesty Gyula, — Hitbuzgalom. Mi a kath. Egyház? Dicséretessék a Jézus Krisztus. Szellemes visszavágás. — A gazda. Szólómivélés. A nemes fűz termelése. — Konyha. Cékklamártás, turósrétes stb. — Hasznos tudnivalók. Kávépörkölés módja. Tejnek megkékülése ellen. Fehér bádgedények megtisztítása stb. — Vegyesek. — Mulattató. — Találós kérdések stb.

2. *Az élet hullámain* Domonkos István kitűnő tárcáirónk népiesen, zamatos magyarossággal megírt apró történetei. Hat iv.

A mű havonként 4 iven jelenik meg és érdekes olvasnivalókon kívül hasznos tudnivalókat is hoz. Kath. körök, egyesületek nagy lelkihaszonnal járatták. Egy évre 4 kor. Megr. Oktató Népkönyvtár. szerk. Budapest, VII., Csömöri-ut 16. Ugyanott Bolanden K.: Noé bárkája című kitűnő regény 2 koronáért kapható.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Jóakaró. Helyben. Guzmits Kálmán festőnövendék érdekében írott soraink végére egy kis tollhiba csuszott. Olaszországi útja érdekében szivesen venné nevezett egy-egy mecénás támogatását s mi is erre céloztunk, midőn az adományok közvetítését elvállaltuk. Szóval a jelen esetben nem néhány hatosos könyvradományról, hanem a fiatal növendék hathatós s reputációjának megfelelő támogatásról lehet csak szó. Az eladásra szánt s a Grösz-féle kirakatban látható képek ezuttal is figyelmébe ajánljuk a közönségnek.

Figyeli. Önnek tökéletesen igaza van, midőn azt írja, hogy a „Székesfehérvár és Vidéke” legutóbbi lapszámban a pápa betegségről írott közlemény sok tekintetben érthetetlen. A lap szerint ugyanis „eredendő meghatottsággal szállnak Róma felé a részvét hullámai...”. Mi azt hisszük, hogy nagyot akart mondani a cikkíró s talán vélen tévedésből írt olyan meghatottságról, mely „eredendő” vagyis még csak a jövőben keletkezik. Az pedig, a mit a nevezett lap XIII. Leó szerint uralmáról mond, a pápák történetében való járatlanságot árul el s alig hisszük, hogy a vatikáni levéltárban bármely historikus használhatná e véleményt majdan, ha XIII. Leó élethistóriáját akarják megírni. Annaira komoly azonban ez a tárgy, hogy az ön által ajánlott gúnyos modorban ezzel nem foglalkozunk annál kevésbé, mert tévedni emberi dolog s a megirt sorok jóindulatot árulnak el.

FRÖSCHL JÁNOS
Első székesfehérvári cementáru-gyár és beton-építkezési vállalata
Sz.-fehérvár, Zöldfa-u. 17. (Ácstelep.)

Ajánlja saját készítményű szines cementlapjait és beton-alagsatornáit.
Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatának mozaikkal, cementlapokkal és betonnal való burkolását, fürdő-medencék, beton-jászolok készítését és egyéb e szakmába vágó munkálatok kivételét elvállalja.
Azonkívül raktárt tart jó minőségű portland és román cementből, különféle cserépszindelyekből és mennyezet-nádfonatból.

HIRDETÉSEK
a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

A szőlő peronoszporája ellen

való védekezéshez általánosan elismert legjobb anyag a
DR. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Ára Budapesten:

50 kilogramm zsákokban á kilogramm 66 fillér, 10 és 5 kilogrammos zsákokban, valamint 2 kilogrammos dobozokban á klg. 70 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, előállítás gyorsabb, a levélhez jobban tapad, mint a rézgalic, a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növényélettani állomása kísérletének fényes eredménye a legkitűnőbb kiüföldi szaktudósok véleménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő eredményűel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfi-ólak fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:

- Kováts Pálnál Székesfehérvárott. Déry Jánosnál Ercsiben.
- Reichard Mórnál Csákvárott. Largang Jánosnál Martonvásáron.